

F. t. l. om sterilisation og kastration.

om mødrehjælpsinstitutionernes virksomhed 1. april 1968 — 31. marts 1971, udgivet i juli 1972, offentliggjort en række oplysninger om praksis i sterilisationssager under loven af 1967 om sterilisation og kastration. Tabel 21-25 fra denne beretning er optrykt som bilag 1 til lovforslaget. Endvidere er tallene fra 1971-72 optrykt som bilag 2.

I 1971-72 blev 1015 kvinder og 161 mænd steriliseret med tilladelse fra mødrehjælps samråd. I 1970-71 udgjorde tallene 1134 og 138, i 1969-70 1527 og 51 og i 1968-69 1444 og 57. Der findes ikke nogen statistik over sterilisation, som er udført på medicinsk indikation, og uden at de pågældende har været i forbindelse med mødrehjælpen.

Af tilladelserne til kvinderne vedrørte i 1971-72 553, i 1970-71 593 og i 1969-70 1200 kvinder, der samtidig søgte svangerskabsafbrydelse gennem mødrehjælpen. Nedgangen i tallet hænger utvivlsomt sammen med, at kvinder, der er fyldt 38 år eller har født 4 børn, der fortsat er under 18 år og opholder sig i hjemmet, ved loven af 1970 om svangerskabsafbrydelse m.v. har ret til svangerskabsafbrydelse. I beretningen gives der udtryk for, at der næppe er tvivl om, at der i det første år, efter at svangerskabsloven af 1970 er trådt i kraft, er sket en betydelig nedgang i antallet af kvinder, der er blevet steriliseret. Denne nedgang kan formentlig til dels forklares ved forbedret antikonceptionel praksis, et område, hvor der netop i de senere år har været en betydelig udvikling. Det anføres videre i beretningen, at det ikke kan udelukkes, at en del kvinder, der opfylder betingelserne for fri adgang til svangerskabsafbrydelse, måske føler sig mindre tilskyndet til at lade sig sterilisere, fordi de har en „stående“ indikation for abort. Nedgangen i antallet af steriliserede findes navnlig i gruppen på 38 år og derover og i noget mindre grad hos kvinder i aldersklasserne 30-37 år. Det antal mænd, der er blevet steriliseret, er som nævnt mere end fordoblet.

Om sterilisationssagernes forløb i 1970-71 kan det på grundlag af beretningen oplyses, at 62 kvinder har fået afslag på deres ønske om sterilisation, medens 259 har frafaldet sterilisationsønsket, heraf 109 før afgørelsen var truffet, 95 pct. af de kvinder, hvis sterilisationsansøgning er behandlet i samråd, har fået tilladelse hertil, medens 5 pct. har fået afslag.

I perioden 1970-71 har 9 mænd fået afslag på deres ansøgning, medens 15 har frafaldet sterilisationsønsket, heraf 9 før afgørelsen blev truffet, 94 pct. af mændene har fået tilladelse, medens 6 pct. har fået afslag.

Om kastration kan oplyses, at antallet af indgreb i de senere år har været under 10 om året. I 1971 var antallet af ansøgninger 6 og i den forløbne del af 1972 9.

165 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev. lovforslag).

3. Spørgsmålet om en ændring af loven blev taget op i Justitsministeriet efter gennemførelsen af lov nr. 120 af 24. marts 1970 om svangerskabsafbrydelse m.v. I efteråret 1971 anmodede man indenrigsministeriet, socialministeriet, retslægerådet, ankenævnet i sager om svangerskabsafbrydelse og bestyrelsen for samtlige mødrehjælpsinstitutioner om en udtalelse om en række spørgsmål, herunder om hvorvidt adgangen til sterilisation bør være fri.

Et flertal på 5 af de 9 medlemmer af retslægerådet, der deltog i sagens behandling, tilsluttede sig de synspunkter, som blev gjort gældende af mindretallet i betænkningen, og som er gengivet overfor. Disse medlemmer mener, at sterilisation bør være fri for myndige personer, der skønnes at være psykisk normale. Det må være en forudsætning, at de henvises fra en læge, der har vejledt dem og bl.a. indskærpet, at det efter gennemført sterilisation er lidt sandsynligt, at frugtbarheden kan genvindes, samt at de opretholder deres ønske og opnår tilslutning til dette hos overlægen ved en gynækologisk eller kirurgisk afdeling. For psykisk abnorme og for personer under den gældende myndighedsalder bør der indhentes tilladelse til indgrebet fra mødrehjælps samråd. Som et særstandpunkt herunder foreslår et medlem, at også personer under 25 år bør have tilladelse til indgrebet fra mødrehjælps samråd. Et mindretal på fire medlemmer kan i alt væsentligt tilslutte sig flertallets udtalelse i betænkningen og må nære betænkelighed ved fri adgang til sterilisation. Rådets mindretal kan tiltræde betænkningens argumentation herfor.

Ankenævnet i sager om svangerskabsafbrydelse mener ikke, at der med vægt kan anføres etiske hensyn, der taler imod fri sterilisation. Problemet er først og fremmest, om der er brug for en lov til at beskytte den enkelte mod at træffe overilede og uoprettelige beslutninger om sterilisation, f.eks. på grund af ung alder, umodenhed, psykisk uligevægt eller pres fra omgivelserne. Det er nævnets opfattelse, at man ved overvejelserne om dette spørgsmål må tage sit udgangspunkt i, at det nævnte beskyttelses hensyn må være så vægtigt, at det ikke vil være forsværligt at tilstræbe en ordning, hvorefter enhver person i den fertile alder kan forlange sig steriliseret. Navnlig for så vidt angår unge personer og kvinder, der ikke har fået børn, ville dette være betænkeligt, idet det ville kunne føre til personlige tragedier og deraf følgende svære psykiske belastninger. Derimod finder nævnet, at det bør overvejes at gøre sterilisationsadgangen fri for kvinder, der har nået en sådan alder eller har fået et sådant antal børn, at risikoen for fortrydelse gennemsnitligt vil være meget lille. Det vil yderligere kunne pæreg-